

- держава здатна посилити роль основних факторних умов, навіть роль шансу може бути успішно застосована при зосередженні державних зусиль і коштів;
- державні методи регулювання зосереджені на підтримці різних стадій життєвого циклу РІАС;
- держава надає необхідну інфраструктуру для підтримки та розвитку РІАС;

Сукупність цілей і варіантів державного управління регіональною соціально економічною системою утворює концепцію розвитку регіону й довгострокову стратегію, під реалізацією якої організуються спеціальні фінансові механізми та відповідні системи управління [2, с. 117].

На нашу думку саме держава, що на регіональному рівні представлена органами державної влади та органами місцевого самоврядування повинна стати каталізатором розвитку інноваційно-активних середовищ, адже вона має важелі впливу на регіональну інноваційну політику та може створити умови для інтеграції всіх зацікавлених сторін з метою симбіотичної співтворчості та забезпечення інноваційного розвитку [3].

Список використаних джерел

1. Підоричева І.Ю. Актуальні питання розвитку національних і регіональних інноваційних систем. Наука та інновації. 2015. Т. 11, № 2. С. 20-30.
2. Дубницький В. І. Регіональна соціально-економічна система: теоретичні аспекти державного управління та процесу розвитку. Економічні інновації. 2012. № 51. С. 116–125.
3. Безгін К. С. Імплементція нелінійної парадигми інноваційного менеджменту. Економіка України, №9(670). – Київ, 2017. – С. 59-71.

Грицаєнко Микола,

к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
nick.grytsayenko@tsatu.edu.ua

ОЦІНКА РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Ключові слова: соціальна відповідальність бізнесу, сталий розвиток, стейкхолдери, індикатори

Анотація. Розглянуто сутність соціальної відповідальності бізнесу. Запропоновано вдосконалену методику розрахунку інтегрального індикатору соціальної відповідальності бізнесу. Розрахований рівень соціальної відповідальності вітчизняних агрохолдингів. Практичною цінністю підсумків дослідження є можливість застосування одержаних

результатів у визначенні рівня соціальної відповідальності підприємств для порівняння та подальшого коригування.

Hrytsaienko Mykola,
Ph.D., Associate Professor,
Department of Entrepreneurship, Trade and Exchange Activities
Dmytro Motorny Tavriya State Agrotechnological University

ASSESSMENT OF THE LEVEL OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Keywords: business social responsibility, sustainable development, stakeholders, indicators

Abstract. The essence of social responsibility of business is considered. An improved method of calculating an integrated indicator of corporate social responsibility is proposed. The level of social responsibility of domestic agricultural holdings is calculated. The practical value of the results of the study is the possibility of applying the results in determining the level of social responsibility of enterprises for comparison and further adjustment.

Важливою характеристикою підприємницької діяльності є його соціальна активність, яку науковці розглядають як соціальну відповідальність бізнесу, що є критерієм довіри до нього з боку стейкхолдерів – держави, клієнтів, працівників (фактичних та потенційних), інвесторів. На жаль, в теперішній час відсутня єдина методика оцінки рівня соціальної відповідальності бізнесу, яка необхідна для виявлення шляхів її вдосконалення та ефективності, що обумовлює актуальність та своєчасність дослідження.

На основі опрацювання літературних джерел пропонуємо власну дефініцію соціальної відповідальності бізнесу, яку доцільно визначати «... як інститут сталого розвитку економіки на основі закріплення законодавчих та соціальних норм впливу бізнесу на суспільство та навколишнє середовище» [1]. Розглядаючи соціальну відповідальність бізнесу з позицій інституціоналізму, наголошуємо на необхідності для всебічної її оцінки використовувати індикатори. Вважаємо доречним застосування методики визначення інтегрального індикатору соціальної відповідальності бізнесу [2], але пропонуємо додати у розрахунки індикатори змін податків / зборів до бюджету, а також соціальних інвестицій [1]:

$$I_{c.v.} = I_{v.p.} \times I_{п.} \times I_{ч.п.} \times I_{з.п.} \times I_{c.i.} \quad (1)$$

де $I_{c.v.}$ – інтегральний індикатор соціальної відповідальності бізнесу;

$I_{v.p.}$ – індикатор зміни валового прибутку;

- І п. – індикатор зміни податків / зборів до бюджету;
- І ч.п. – індикатор зміни чисельності працівників;
- І з.п. – індикатор зміни середньої заробітної плати;
- І с.і. – індикатор зміни соціальних інвестицій.

Особливу увагу акцентуємо на соціальних інвестиціях підприємства, які «... впливають на їхню ефективну діяльність за рахунок зростання продуктивності праці (через збільшення людського капіталу) та зниження трансакційних витрат (шляхом розвитку соціального капіталу)» [3, с. 191].

За даною методикою були проведені розрахунки інтегральних індикаторів соціальної відповідальності бізнесу двох провідних агрохолдингів України (рис. 1).

Найвищий рівень інтегрального індикатору соціальної відповідальності бізнесу був зафіксований в Агроіндустріальному холдингу «МХП» у 2018 р. – 5,35. Саме у цьому році соціальні інвестиції у порівнянні з попереднім роком зросли більше, ніж в три рази. В ASTARTA Holding N.V. цей показник найбільшого значення досягнув у 2020 р. – 2,49. При цьому найгіршим для обох агрохолдингів виявився 2019 р. – інтегральні індикатори ASTARTA Holding N.V. та Агроіндустріального холдингу «МХП» становили відповідно 0,47 та 1,25. Середній за 2018-2020 рр. рівень індикатору соціальної відповідальності бізнесу Агроіндустріального холдингу «МХП» (2,63) значно перевищував аналогічний показник ASTARTA Holding N.V. (1,26), що відповідає рівню та змінам основних показників нефінансових звітів компаній.

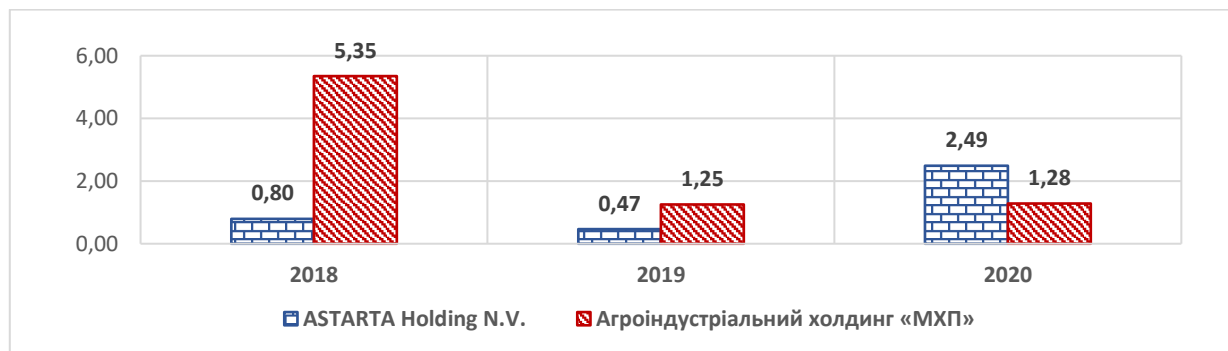

Рис. 1. Інтегральні індикатори соціальної відповідальності бізнесу агрохолдингів

Джерело: розраховано на основі звітів компаній

Пропонуємо вдосконалену методику оцінки рівня соціальної відповідальності бізнесу використовувати для порівняння та подальшого коригування відповідної діяльності підприємств. Вважаємо, що бізнес «... змушений прийняти на себе значну частину соціально-орієнтованих витрат, оскільки його власний розвиток напряму залежить від кваліфікації та інноваційних можливостей персоналу, а також наявності в нього особливих

зв'язків – соціального капіталу» [4], тому перспективи подальших досліджень соціальної відповідальності бізнесу мають стосуватися оцінки соціального капіталу.

Список використаних джерел

1. Грицаєнко М. І. Роль соціального капіталу аграрного підприємства в імплементації засад корпоративної соціальної відповідальності. *Економіка АПК: міжнародний науково-виробничий журнал*, 2021. №5. С. 17-29.
2. Малік М. Й., Мамчур В. А., Шпикуляк О. Г. Інституціональне середовище та формування соціальної відповідальності аграрних підприємств. *Економіка АПК*. 2017. № 12. С. 5-13.
3. Грицаєнко Г., Грицаєнко М. Соціальні інвестиції в соціальний капітал. *Бізнес Інформ*. 2018. № 1. С. 188-194.
4. Грицаєнко М. І. Формування соціальної відповідальності в економічному механізмі реалізації соціального капіталу підприємства. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2021. Вип. 7-8 (280-281). URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/archive.php>.

Денисенко Тетяна,
к.т.н., доцент кафедри підприємництва і торгівлі
НУ «Чернігівська політехніка»
1403denisenko@gmail.com
Ракута Іван,
магістр
НУ «Чернігівська політехніка»
ivanpilot99@ukr.net

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН РИТЕЙЛУ В М.ЧЕРНІГІВ

Ключові слова: торгівля, ритейл, торгові мережі, ринок, роздрібна торгівля.

Анотація. В роботі охарактеризовано динаміку розвитку та сучасний стан ритейлу в м. Чернігів з 2003 року по 2021 рік. Проаналізовано динаміку показників кількості мереж та підприємств роздрібною торгівлі продовольчими товарами, їх сегментацію за ціновою категорією.

Denysenko Tetiana
Ph.D., Associate Professor
Department of Entrepreneurship and Trade
Chernihiv Polytechnic National University
Rakuta Ivan,
Master's student
Chernihiv Polytechnic National University

DYNAMICS OF DEVELOPMENT AND CURRENT STATE OF RETAILERS IN THE CITY OF CHERNIGIV

Keywords: trade, retail, trade networks, market, retail trade.